

PEDAGOGIK PSIXOLOGIK VA INNOVATSIYA ORQALI BOSHLANG'ICH TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH

Hojimurodova Parvina Bekmurodovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti,
Pedagogika fakultiteti, 8-BT-23-guruh talabasi
hojimurodovap@gmail.com
+9989060021441

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17338239>

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogik ruhshunoslikning zamonaviy ta'limdagi o'rnini, boshlang'ich sinf o'quvchilarining psixologik rivojlanish xususiyatlari hamda innovatsion yondashuvlar yordamida ta'lim sifatini oshirish masalalari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil etilgan. Shuningdek, o'qituvchi shaxsining psixologik madaniyati va innovatsion kompetensiyalarining o'zaro bog'liqligi yoritiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik ruhshunoslik, innovatsiya, boshlang'ich ta'lim, psixologik madaniyat, kreativlik, ta'lim sifati.

Аннотация. В статье представлен научно-теоретический анализ роли педагогической психологии в современном образовании, особенностей психологического развития учащихся начальной школы и вопросов повышения качества образования с использованием инновационных подходов. Также рассматривается взаимосвязь психологической культуры учителя и инновационных компетенций.

Ключевые слова: педагогическая психология, инновации, начальное образование, психологическая культура, креативность, качество образования.

Abstract. This article provides a scientific and theoretical analysis of the role of pedagogical psychology in modern education, the characteristics of the psychological development of primary school students, and the issues of improving the quality of education using innovative approaches. It also highlights the relationship between the psychological culture of the teacher and innovative competencies.

Keywords: pedagogical psychology, innovation, primary education, psychological culture, creativity, quality of education.

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimi inson kapitalini shakllantirishda hal qiluvchi omilga aylanmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchining shaxsiy kamoloti, dunyoqarashi va bilimga munosabatini shakllantiruvchi asosiy poydevor hisoblanadi. Shu boisdan ham zamonaviy boshlang'ich ta'limni rivojlantirishda pedagogik ruhshunoslik yondashuvlari va innovatsion texnologiyalarni uyg'unlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasida "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va "2022-2026 yillarda xalq ta'limini rivojlantirish konsepsiyasi"da o'quvchilarning psixologik xususiyatlariga mos, shaxsga yo'naltirilgan ta'limni joriy etish vazifasi belgilangan. Demak, har bir o'qituvchi zamonaviy psixologik bilimlar va innovatsion metodlarga ega bo'lishi zarur.

1. Pedagogik ruhshunoslikning boshlang'ich ta'limdagi ahamiyati Pedagogik ruhshunoslik bu ta'lim jarayonida inson shaxsining rivojlanish qonuniyatlarini, o'quvchi psixikasining o'sish bosqichlarini o'rganuvchi fan. Boshlang'ich sinf davrida bola tafakkuri, e'tibor, xotira va hissiy barqarorlik endi shakllanadi. Shuning uchun o'qituvchi: bolalarda

o'ziga ishonch, mustaqil fikrlash va ijobiy emotsional muhitni yaratishi kerak; har bir o'quvchining psixotipi va temperamentini hisobga olgan holda individual yondashuvni qo'llashi lozim; baholashda rag'batlantiruvchi, emas balki ruhlantiruvchi tildan foydalanishi zarur.

Masalan, V.Vigotskiy va J.Piajening fikrlariga ko'ra, o'quvchining bilish jarayoni ijtimoiy muhit bilan o'zaro ta'sirda shakllanadi. Shuning uchun o'qituvchi o'quvchini faqat bilim oluvchi emas, balki ta'lim subyekti sifatida ko'rishi kerak.2. Innovatsion yondashuvlar orqali boshlang'ich ta'limni rivojlantirish Innovatsiya (lotincha *innovatio* - yangilik kiritish) - bu ta'lim jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalar, usullar va vositalarni joriy etishdir. Boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning ijodkorlik va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Samarali innovatsion usullar: STEAM-ta'lim (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) - o'quvchilarda mantiqiy va ijodiy tafakkurni uyg'un rivojlantiradi. CLIL metodi - chet tili va fanlarni integratsiya asosida o'qitish orqali ko'pyoqlama fikrlashni shakllantiradi. Raqamli platformalar (Kundalik, EduPage, LearningApps, Quizizz) - o'quvchilarning mustaqil o'rganish motivatsiyasini oshiradi. O'yinli ta'lim (gamifikatsiya) - darslarni emotsional jihatdan boyitadi, bolalarning e'tiborini ushlab turadi. Bundan tashqari, o'qituvchining psixologik madaniyati ham innovatsion ta'limning asosi hisoblanadi. Chunki yangi texnologiyalarni joriy etish jarayonida o'quvchilarning hissiy holatini boshqara olish, stressni yengish, motivatsiyani ushlab turish pedagogik muvaffaqiyatni belgilaydi.

Boshlang'ich ta'limni rivojlantirishda pedagogik ruhshunoslik va innovatsion yondashuvlar bir-biri bilan uzviy bog'liq. Ruhshunoslik bolani tushunishga, innovatsiya esa uni zamon talablari darajasida o'qitishga xizmat qiladi. Har bir o'qituvchi: 1. o'quvchi psixologiyasini chuqur bilishi; 2. zamonaviy texnologiyalarni ijodiy qo'llashi; 3. dars jarayonini shaxsga yo'naltirilgan tarzda tashkil etishi; 4. o'z ustida doimiy ishlashi - ta'limda haqiqiy yangilanish garovidir. Shunday yondashuvgina milliy ta'lim tizimida raqobatbardosh, tafakkuri keng, mustaqil fikrlaydigan avlodni tarbiyalash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim to'g'risida Qonuni. - Toshkent, 2021.
2. 2022-2026 yillarda xalq ta'limini rivojlantirish konsepsiyasi. - T.: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ4884-son qarori, 2020-yil.
3. Vigotskiy L.S. Pedagogik psixologiya. - Moskva, 2020.
4. Piajé J. Bola tafakkurining rivojlanishi. - Parij, 2019.
5. Hasanboyeva O.U. Pedagogik psixologiya asoslari. - Toshkent: Fan, 2022.
6. Abdullayeva G. Innovatsion pedagogika. - Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2021.
7. Amirqulov, A. (2023). HUQUQIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA O'RTA ASRLAR SHARQ MUTAFAKKIRLARI MA'NAVIY MEROSINING ROLI. Евразийский журнал академических исследований, 3(1 Part 3), 76-79.